



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ  
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ  
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ  
Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

Ταχ. Δ/ση : Τ. Οικονομίδη- Καθ. Ρουσίδα 11

Ταχ. Κώδικας : 541 10

Πληροφορίες : Αντώνιος Πατσιαλάς

Τηλέφωνο : 2313 309443

Τέλεφαξ : 2310 422102

E-mail : [apats@damt.gov.gr](mailto:apats@damt.gov.gr)

Θεσσαλονίκη, 02.04.2013

**Αρ. Πρωτ: 21333**

**ΠΡΟΣ:**

Δήμους Αποκεντρωμένης Διοίκησης  
Μακεδονίας – Θράκης (με την παράκληση να  
ενημερώσουν τους φορείς της χωρικής τους  
αρμοδιότητας)

**ΚΟΙΝ. :**

- 1.Τμήματα Διοικητικού Οικονομικού Νομών  
Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας  
Θράκης.
- 2.Τμήμα Τοπ. Αυτ/σης & Ν.Π.Δ.Δ. Κομοτηνής
- 3.Σύνδεσμος Ο.Τ.Α. Νομού Θεσσαλονίκης,  
Φράγκων 6-8 , Θεσσαλονίκη.

**ΘΕΜΑ : «Συμπληρωματικές Οδηγίες σχετικά με την αντιμετώπιση λύσσας».**

**ΣΧΕΤ. :** Το με αριθ. πρωτ. 197/11049/28.01.2013 έγγραφο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης &  
Τροφίμων.

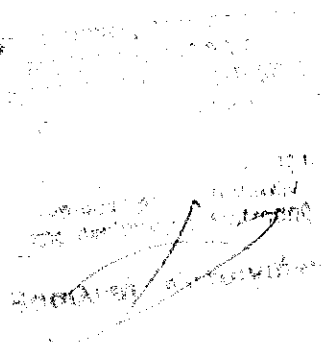
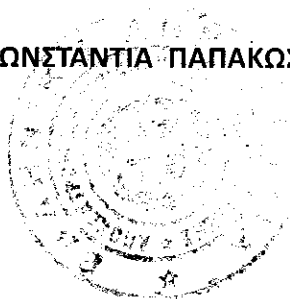
Σας κοινοποιούμε το ανωτέρω σχετικό έγγραφο αναφορικά με συμπληρωματικές  
οδηγίες προς τους Δήμους που εντάσσονται στο πρόγραμμα επιτήρησης της λύσσας, για  
δική σας ενημέρωση και αντίστοιχες άμεσες ενέργειες.

Με εντολή Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης

Μακεδονίας – Θράκης

Η Προϊσταμένη Διεύθυνσης Διοίκησης

**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ**





ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ  
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ  
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ  
Δ/ΝΣΗ Κ.Α.Φ.Ε.

Τμήμα : Α'  
Ταχ. Δ/ση : Αχαρνών 2  
Ταχ. Κωδικας: 10176  
Πληροφορίες : Γ. Δαμιανάκη

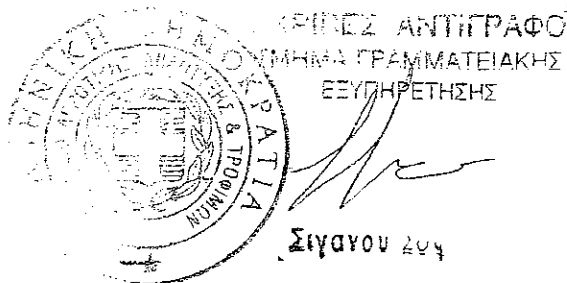
ΠΡΟΣ: Π. Α.

- ΚΟΙΝ.:1. Γραφείο Αν. Υπουργού  
κου Μ. Χαρακόπουλου  
2. Γραφείο Γεν. Γραμματέα  
κου Μ. Κορασίδη  
3. Γραφείο Αν. Προϊσταμένου  
Γεν. Δ/σης Κτηνιατρικής  
κου Θ. Αλεξανδρόπουλου  
4. Δ/ση Υγείας των Ζώων  
Στο Υπουργείο  
5. Δ/ση Δημόσιας Υγιεινής  
Υπουργείο Υγείας

ΘΕΜΑ: « Διαβίβαση έντυπου με οδηγίες προς τους Δήμους που εντάσσονται στο πρόγραμμα επιτήρησης της λύσσας, για την εφαρμογή του προγράμματος αντιλυσσικού εμβολιασμού των αδέσποτων ζώων συντροφιάς »

Παρακαλούμε να διαβιβάσετε το έντυπο που σας επισυνάπτουμε, σε όλους τους Δήμους που υπάγονται στην επικρατεία σας, με σκοπό την ενημέρωση και την εφαρμογή του προγράμματος αντιλυσσικού εμβολιασμού των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, με αφορμή τα κρούσματα λύσσας που έχουν εμφανιστεί σε αλεπούδες και ποιμενικούς σκύλους.

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ



ΧΡΥΣ. ΔΗΛΕ



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ  
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ  
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Κ.Α.Φ.Ε.

ΤΜΗΜΑ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ  
ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ  
ΤΗΛ. 2102125737- 2102125733  
E-MAIL [ka6u002@minagric.gr](mailto:ka6u002@minagric.gr)  
[ka6u053@minagric.gr](mailto:ka6u053@minagric.gr)

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΠΟΥ ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΣΤΟ  
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΛΥΣΣΑΣ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ  
ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΤΙΛΥΣΣΙΚΟΥ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ ΤΩΝ  
ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

# ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΤΙΛΥΣΣΙΚΟ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟ ΤΩΝ ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

## ΕΙΣΑΓΩΓΗ <sup>1</sup>

Η λύσσα ακόμα και σήμερα, παραμένει μια απειλή για την ανθρωπότητα. Οι θάνατοι από τη νόσο ξεπερνούν παγκόσμια τους 45,000 ετησίως, ενώ υπολογίζεται ότι περί τα 4,000,000 άνθρωποι κάθε χρόνο υπόκεινται σε προληπτική αντιλυσσική θεραπεία σε περισσότερο από 80 χώρες του κόσμου!

Παρόλο ότι η λύσσα θεωρείται κατά κύριο λόγο νόσος των σαρκοφάγων, προσβάλλει τα περισσότερα είδη των θηλαστικών.

Ο ιός της λύσσας μεταδίδεται με το σάλιο των μολυσμένων ζώων κατά τη στιγμή που αυτά δαγκώνουν ανθρώπους ή άλλα ζώα. Μπορεί επίσης να μεταδοθεί στον άνθρωπο όταν αυτός έρχεται σε επαφή με το σάλιο του μολυσμένου ζώου από τις εκδορές και τα μικροτραύματα του δέρματος ή ακόμα και από τους υγιείς βλεννογόνους.

Από το 1987, που διαπιστώθηκε το τελευταίο κρούσμα λύσσας σε σκύλο, η Ελλάδα ήταν απαλλαγμένη από τη νόσο, μέχρι τον Οκτώβριο του 2012 οπότε και παρατηρήθηκε το πρώτο κρούσμα σε αλεπού στην Κοζάνη. Έκτοτε έχουν εμφανιστεί και άλλα κρούσματα σε αλεπούδες και ποιμενικούς σκύλους, οπότε είναι εμφανής ο κίνδυνος εξάπλωσης της νόσου.

## ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ <sup>2</sup>

Στις περιοχές όπου ενδημεί η λύσσα είναι απαραίτητο να λαμβάνονται αυστηρότατα υγειονομικά και διοικητικά μέτρα για την επιδημιολογική διερεύνηση, την πρόληψη και την καταπολέμηση της νόσου. Ορισμένα από αυτά τα μέτρα είναι τα παρακάτω:

1. Σήμανση, καταγραφή και προληπτικός αντιλυσσικός εμβολιασμός όλων των δεσποζόμενων και αδέσποτων σκυλιών και γάτων (δημιουργία βιολογικού φραγμού).
2. Μείωση του αριθμού των αδέσποτων σκύλων και γάτων, μέσω στείρωσεων, υιοθεσιών και παραμονής τους σε καταφύγια αδέσποτων ζώων.
3. Ενημέρωση των κατοίκων της χώρας να εμβολιάζουν τα ζώα τους και να αναφέρουν αμέσως στις αρχές (αστυνομία, κτηνιατρική υπηρεσία υγειονομικές αρχές) κάθε περίπτωση δαγκώματος σε ανθρώπους ή άλλα ζώα. Ιδιαίτερη ενημέρωση στους κυνηγούς και συστάσεις να εμβολιάζουν τους σκύλους τους.
4. Στις περιοχές που έχει διαπιστωθεί λύσσα των άγριων ζώων, θα πρέπει να ενημερώνεται ο αγροτικός πληθυσμός, οι υπηρεσίες τουρισμού, οι κυνηγοί και όλοι εκείνοι που εργάζονται σε δασικές περιοχές.

## ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 4039/2012 ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

Σύμφωνα με το νόμο 4039/2012 (Α'15) «για τα δεσποζόμενα και τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς και την προστασία των ζώων από την εκμετάλλευση ή τη χρησιμοποίησή με κερδοσκοπικό σκοπό» :

1. Οι Δήμοι υποχρεούνται να μεριμνούν για την περισυλλογή και τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς ( αρ.9, παρ.1 )
2. Κάθε Δήμος ή όμοροι ή συνεργαζόμενοι Δήμοι, ιδρύουν και λειτουργούν δημοτικά ή διαδημοτικά κτηνιατρεία και καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς, επιτρεπόμενης της συνεργασίας με ενδιαφερόμενα φιλοζωικά σωματεία ή εθελοντές φιλόζωους ( αρ.9, παρ.2 )
3. Σε κάθε Δήμο συγκροτείται με απόφαση του Δημάρχου, πενταμελής επιτροπή παρακολούθησης του προγράμματος διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς (αρ.9, παρ. 12)
4. Για την περισυλλογή των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, συγκροτούνται συνεργεία από άτομα κατάλληλα εκπαιδευμένα στην αιχμαλωσία ζώων συντροφιάς (αρ.9, παρ.3)
5. Τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς, που περισυλλέγονται, οδηγούνται στα υπάρχοντα καταφύγια, στα δημοτικά κτηνιατρεία ή σε ιδιωτικά κτηνιατρεία που διαθέτουν την κατάλληλα υποδομή και υποβάλλονται σε κτηνιατρική εξέταση, στερώνονται, σημαίνονται ηλεκτρονικά και υποβάλλονται σε θεραπευτική αγωγή αν χρειάζεται (αρ.9, παρ.4)
6. Αδέσποτα ζώα συντροφιάς που δεν έχουν υιοθετηθεί, εφόσον είναι υγιή και είναι μεγαλύτερα των 5 μηνών, επανεπιδόονται στο φυσικό τους περιβάλλον αφού προηγουμένως εμβολιασθούν, αποπαρασιτωθούν, στερηθούν, σημασθούν ηλεκτρονικά και καταγραφούν (αρ.9, παρ.9)
7. Οι στερώσεις σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς, και η σήμανση τους, μπορούν να πραγματοποιούνται δωρεάν από εθελοντές κτηνιάτρους ακόμα και αλλοδαπούς, οι οποίοι συγκεντρώνουν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις (αρ.9, παρ.11)

## ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΛΥΣΣΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

1. Επιβάλλεται ο προληπτικός αντιλύσσις εμβολιασμός όλων των αδέσποτων σκύλων και γάτων, ηλικίας άνω των 3 μηνών, στις περιπτώσεις που αυτά δεν έχουν ιστορικό εμβολιασμού κατά της λύσσας ή που έχει παρέλθει η ημερομηνία του επαναληπτικού τους εμβολιασμού, σύμφωνα με την Απόφαση 1604/45066 από 11/04/2012 (1273)
2. Στους Δήμους που έχουν καταγραφεί κρούσματα λύσσας στην άγρια πανίδα ή σε σκύλους και σε όσους υπάγονται στην επικράτεια των Περιφερειακών Ενοτήτων που εντάσσονται στο πρόγραμμα επιτήρησης της λύσσας, πρέπει να πραγματοποιηθεί άμεσα και κατά προτεραιότητα , ο αντιλύσσις εμβολιασμός όλων των αδέσποτων σκύλων και γάτων με ταυτόχρονη σήμανση και καταγραφή τους. Αυτό σημαίνει ότι θα παρακαμφθεί προσωρινά το πρόγραμμα της τμηματικής περισυλλογής και ολοκληρωμένου

προγράμματος διαχείρισης των αδέσποτων, που περιλαμβάνει και τις στείρωσεις και το πλήρες εμβολιακό πρόγραμμα, αν αυτό δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί.

3. Προκειμένου οι Δήμοι που συμμετέχουν στο πρόγραμμα να λάβουν οικονομική ενίσχυση, θα πρέπει να τηρούν αρχεία καταγραφής των ζώων που εμβολιάζονται, να συγκεντρώνουν τα τιμολόγια από την αγορά των εμβολίων και των microchips. Στα έξοδα που χρηματοδοτούνται, δεν συμπεριλαμβάνεται η αμοιβή του κτηνιάτρου. Ενδεικτικά μπορείτε να ανατρέξετε στην υπ' αριθμ. 207106/23.12.2011 (ΦΕΚ Β2957) Απόφαση « Χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης για την ίδρυση και λειτουργία καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς» η οποία αναμένεται να επικαιροποιηθεί σύντομα με την έκδοση νέας ΚΥΑ.
4. Έχει εγκριθεί το χρηματικό ποσό για την αγορά των ηλεκτρονικών συσκευών ανάγνωσης των microchips που θα τοποθετούνται στα ζώα και θα προμηθευθεί μία ο κάθε Δήμος.
5. Οι Δήμοι που εντάσσονται στο πρόγραμμα επιτήρησής της λύσσας, θα πρέπει να συλλέγουν στοιχεία σε όλη τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος, σχετικά με τον αριθμό των ζώων που έχουν εμβολιασθεί και το κατά προσέγγιση ποσοστό των εμβολιασμένων ζώων σε σχέση με τον αριθμό των υπαρχόντων αδέσποτων στην περιοχή δικαιοδοσίας τους, εφόσον υπάρχει η εικόνα του πληθυσμού τους. Τα στοιχεία αυτά θα αποστέλλονται στα Τμήματα Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων και οι Περιφερειακές Ενώσεις θα τα στέλνουν στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στο τέλος κάθε μήνα. Την πρώτη φορά θα συμπεριληφθούν και τα ήδη εμβολιασμένα ζώα των οποίων όμως δεν έχει παρέλθει η ημερομηνία επαναληπτικού εμβολιασμού τους.
6. Αφού πραγματοποιηθεί ο αντιλυσσικός εμβολιασμός των αδέσποτων σκύλων και γάτων, θα πρέπει να ακολουθήσει το πρόγραμμα των στείρωσεων τους με σκοπό την μείωση του πληθυσμού τους.

## ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε όλοι, ότι εμβολιάζοντας τα αδέσποτα σκυλιά και γατιά, συμβάλουμε στη δημιουργία βιολογικού φραγμού στη μετάδοση της λύσσας.

Με τον τρόπο αυτό προφυλάσσουμε τα αδέσποτα ζώα από τον κίνδυνο μόλυνσης αλλά κυρίως προστατεύουμε τους πολίτες και προασπίζουμε τη δημόσια υγεία.

Το 1949 εφαρμόστηκε ένα πιλοτικό πρόγραμμα εμβολιασμών των δεσποζόμενων σκυλιών στη Ζάκυνθο στην οποία η νόσος κατείχε το υψηλότερο ποσοστό θνησιμότητας σε ανθρώπους και σε ζώα. Τον επόμενο χρόνο το πρόγραμμα επεκτάθηκε σε ολόκληρη τη χώρα εκτός από τη Ζάκυνθο η οποία είχε πλέον απαλλαχθεί από τη νόσο<sup>3</sup>. Καταλαβαίνουμε λοιπόν πόσο αποτελεσματική μπορεί να είναι η σωστή και έγκαιρη εφαρμογή του προγράμματος αντιλυσσικού εμβολιασμού.

---

<sup>1,2,3</sup> Χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από το εγχειρίδιο για την «Λύσσα και τις Επιπτώσεις της στη Δημόσια Υγεία», που είχε εκδώσει το 2010 το Μεσογειακό Κέντρο Ελέγχου Ζωοανθρωπονόσων του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΜΚΚΖ/ΠΟΥ) σε συνεργασία με το Κέντρο Κτηνιατρικών Ιδρυμάτων Αθηνών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.